

"עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב"

בלעם הרשע יעץ לבלק שהיה בו הניצוץ של דוד מלך המשיח לקרב לה' את שבעים האומות ולהביא את הגאולה בלי ישראל

לשמך בא לשמון, שבשכר מ"ב קרבנות שהקריב בלק הרשע זכה ויצאה ממנו רות, ואמר רבי יוסי ברבי חנינא רות בת בנו של עגלון מלך מואב היתה". ופירש רש"י: "ויצאה ממנו רות, שיצא ממנה דוד שריוהו להקב"ה בשירות ובתשבחות".

והנה החשבון של מ"ב קרבנות שהקריב בלק ברור מאד כמו שפירשו רש"י ותוספות שם, על פי מה שכתוב בפרשתנו שבלק לקח את בלעם לשלשה מקומות כדי לקלל משם את ישראל, ובכל מקום אמר לו בלעם לבנות שבעה מזבחות, ולהקריב על כל מזבח פר ואיל שהם ביחד י"ד קרבנות, ושלוש פעמים י"ד קרבנות שהקריב בשלשה מקומות הם מ"ב קרבנות, והנה הם שלושת המקומות:

המקום הראשון הוא (במדבר כב-מא): "ויהי בבוקר ויקח בלק את בלעם ויעלהו במות בעל וירא משם קצה העם, ויאמר בלעם אל בלק בנה לי בזה שבעה מזבחות והכן לי בזה שבעה פרים ושבעה אילים". המקום השני הוא (שם כג-ד): "ויקחהו שדה צופים אל ראש הפסגה ויבן שבעה מזבחות ויעל פר ואיל במזבח". המקום השלישי הוא (שם כח): "ויקח בלק את בלעם ראש הפעור הנשקף על פני הישימון, ויאמר בלעם אל בלק בנה לי בזה שבעה מזבחות והכן לי בזה שבעה פרים ושבעה אילים".

אמנם יש לתמוה הפלא ופלא על מאמר זה של רב יהודה אמר רב, איך יעלה על הדעת להגדיר מה שהקריב בלק מ"ב קרבנות בעצתו של בלעם הרשע כדי לקלל את ישראל בתואר "מצוה שלא לשמה", ובפרט לפי המבואר בתוספות (עבודה זרה ד: ד"ה רגע) שבלעם רצה לקלל את ישראל באותו רגע שהקב"ה כועס בכל יום לומר "פִּלְסִים", הנה כי כן איך יתכן שקרבנות אלו הם בבחינת "מצוה שלא לשמה", עד כדי כך שבזכות מצוה זו "בא לשמה" שזכה ויצא ממנו דוד המלך.

מקור החובה להאמין בביאת המשיח הוא בנבואה שכפה הקב"ה על בלעם הרשע

רחש לבי דבר טוב לבאר דברי חכמים וחידותם, על הקשר הנפלא בין מ"ב קרבנות שהקריב בלק

מואב", שנזכר את הניסים והנפלאות שעשה עמנו להפך את עצתם, והנה הוא מאמר הזוהר הקדוש במלוא חריפותו (פרשת בחוקותי ק"ב):

"אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אָמַר לוֹן קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, זְכָר נָא, וְוִי דְאָנָן צְוֹחִין בְּכָל יוֹמָא וְגַעֲיִין וּבְכִינָן (איכה ה-א) זְכוֹר ה' מָה הָיָה לָנוּ, (תהלים קלז-ז) זְכוֹר ה' לְבִנֵי אֲדוֹם, וְלֹא בְּעֵי לְאִשְׁחָא עֲלֵנָא, הוּא אָמַר לָן בְּבָעוּ זְכָר נָא, אֵין נָא אֱלָא לְשׁוֹן בְּעוֹתָא, וְאָנָן לֹא אִשְׁחָנָא בֵּיה, פְּגִוּוֹנָא דָא אָנָן צְוֹחִין, זְכוֹר ה' מָה הָיָה לָנוּ, זְכוֹר ה' לְבִנֵי אֲדוֹם, (שם ע"ב-ב) זְכוֹר עֲדַתְךָ קְנִיַת קָדָם, (שם ק"ד-ד) זְכַרְנִי ה' בְּרִצּוֹן עִמָּךְ, וְלֹא בְּעֵי לְאִשְׁחָא עֲלֵן".

ובתרגום ללשון הקודש:

"אמר רבי יוסי אמר להם הקב"ה לישראל, זכר נא [מה יעץ בלק מלך מואב], ווי שאנחנו צועקים בכל יום, ואנו גועים ובוכים זכור ה' מה היה לנו, זכור ה' לבני אדום, ואין הקב"ה רוצה להשגיח עלינו, [והטעם לכך כ"י], הקב"ה אמר לנו, בבקשה זכר נא [מה יעץ בלק מלך מואב], אין נא אלא לשון בקשה, ואנו לא משגיחים בו. כמו כן אנו צועקים, זכור ה' מה היה לנו, זכור ה' לבני אדום, זכור עדתך קניית קדם, וזכרני ה' ברצון עמך, ואין הקב"ה רוצה להשגיח עלינו".

והנה כאשר נתבונן בדברי חכמינו ז"ל בגמרא, במדרשים, ובזוהר הקדוש, נראה שהם מגלים לנו ברוח קדשם הרבה פירושים נשגבים, על כל הפעולות והמחשבות של בלק ובלעם כנגד ישראל, לכן הבה נתעמק ונשתעשע באחד מהפירושים העמוקים שגילו לנו חכמינו ז"ל על עצתם הרעה של בלק ובלעם, ואיך הקב"ה בצדקתו שלא לכעוס על ישראל בימים ההם הפך את עצתם וקלקל את מחשבתם, ומה' נבקש שיוליכנו בדרך אמת.

בשכר מ"ב קרבנות שהקריב בלק הרשע זכה ויצא ממנו דוד שעתיד לומר שירות ותשבחות

פתח דברינו יאיר במאמר פלא ששנינו בגמרא (נזיר כ"ג): "אמר רב יהודה אמר רב לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות אפילו שלא לשמן, שמתוך שלא

בפרשתנו פרשת בלק דבר בעתו מה טוב להתבונן בעצתם הרעה של בלק מלך מואב ובלעם בן בעור כנגד ישראל, ואיך הקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו באהבתו לישראל הפך את עצתם וקלקל את מחשבתם, כדי למלא בכך את מצוותו של הקב"ה לישראל על ידי מיכה הנביא, שאנו מזכירים בהפסרת השבוע (מיכה ו-ה): "עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב, ומה ענה אותו בלעם בן בעור מן השטים עד הגלגל, למען דעת צדקות ה'".

נמצינו למדים מדברי הנביא מיכה שיש מצוה מדברי קבלה "עמי זכר נא" - לזכור את כל המשא ומתן שהיה בין בלק מלך מואב ובלעם הרשע, החל במחשבתם הרעה של בלק ובלעם אשר חשבו על היהודים לאדם: "מה יעץ בלק מלך מואב, ומה ענה אותו בלעם בן בעור מן השטים עד הגלגל", וכלה בצדקות ה': "למען דעת צדקות ה'", שעמד לימינו והגן בעדנו כחומת ברזל להצילנו מעצתם הרעה, וכבר ביארו חכמינו ז"ל את גודל צדקות ה' שהציל את ישראל מכליה, כמו ששנינו בגמרא (ברכות ז):

"מאי למען דעת צדקות ה', אמר רבי אלעזר, אמר להם הקב"ה לישראל, דעו כמה צדקות עשיתי עמכם שלא כעסתי בימי בלעם הרשע, שאלמלי כעסתי לא נשתייר משונאיהם של ישראל שריד ופליט, והיינו דקאמר ליה בלעם לבלק, מה אקוב לא קבה אל ומה אזעום לא זעם ה', מלמד שכל אותן הימים לא זעם, וכמה זעמו רגע... שנאמר (תהלים ל-ו) כי רגע באפו חיים ברצונו, ואי בעית אימא מהכא (ישעיה כ"ג) חבי כמעט רגע עד יעבור זעם".

אזהרת הזוהר הקדוש לזכור צדקות ה' שהפך עצת בלק ובלעם כנגד ישראל

מה נורא הוא מאמר הזוהר הקדוש (פרשת נשא ק"ד). שמצוה לפרסמו בשער בת רבים, שהסיבה שאין הקב"ה מקשיב לבקשתו לזכור את כל הצרות שמעוללים לנו אומות העולם בגלויות ולגאלנו, היא בגלל שאין אנו מקיימים בקשתו של הקב"ה שמתחנן אלינו: "עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך

אגרא דכלה: בלק מלך מואב שיצא ממנו רות פחד שיוציאו ממנו ישראל הניצוץ של דוד המלך שהיה טמון בו

כשראה בלק שעברו ישראל במדבר מ"ב מסעות כנגד שם מ"ב של "אנא בכח", חשש שיוציאו ממנו בשם זה הניצוץ של דוד המלך

בשם הראשון אנו מתפללים "אנא בכח גדולת ימינך תתיר צרורה", שחרר את הקדושה הצרורה בתוך הקליפה

בשם האחרון אנו מבקשים "שועתנו קבל ושמע צעקתנו יודע תעלומות", צעקתם של דמעת העשוקים לשחררם מכבלי הקליפות

רחוקים מההכרה במלכותו שד"י, וכל כוונתו של בלעם היא רק כדי להכניס ריב בין הקב"ה ובין ישראל שהם בניים למקום, לכן השיב הקב"ה לבלעם דברים נחרצים: "טוב פת חרבה, טוב מנחה בלולה בשמן וחרבה, מבית מלא זבחי ריב, שאתה רוצה להכניס מריבה ביני ובין ישראל".

הפחד הגדול של בלק שיוציאו ישראל ממואב הניצוץ הקדוש של דוד המלך

בדרך זו במסילה נעלה להעמיק בביאור המדרש, על מה שאמר בלעם להקב"ה "לא נאה לך שתהא נעבד משבעים אומות ולא מאומה אחת", על פי יסוד גדול שלמדנו ממשנתו הטהורה של הרה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב ז"ע ב"אגרא דכלה", לבאר הפחד הגדול שהיה לבלק מלך מואב מישראל, כי הניצוץ הקדוש של דוד המלך שיצא מרות המואביה היה טמון אצל בלק מלך מואב, ולכן נתיירא שיוציאו ממנו ישראל ניצוץ קדוש זה וישאר בלי חיות, ומטעם זה פעלו בלק ובלעם בכל מיני תחבולות, למנוע מישראל להוציא ממנו הניצוץ של דוד המלך, והנה הדברים בלשון קדשו:

"והנה עיקר חיות האומה במואב, היה מניצוץ הקדוש של דוד וזרעו, אשר היה ספון וטמון בקליפת מואב, ולכך נצטוו ישראל שלא להתגר בם מלחמה, עד יגיע הזמן להתגלות הניצוץ הקדוש ואז תתבטל ממלכתם. והנה תתבונן להיות הניצוץ ההוא היה ניצוץ ממלכות ישראל, בודאי ביותר היתה שקועה במי שהיה מלך למואב בכל זמן ועידן, כי לעומת זה הוא מלכותא דסטרא אחרא".

ימתק לבאר בזה הטעם שבכל שלושת המקומות שהביא בלק את בלעם לקלל את ישראל, ביקש בלעם ממנו שיבנה לו שבעה מזבחות, ויקריבו יחד על כל מזבח פר ואיל דהיינו על שבעה מזבחות י"ד קרבנות, כמו שכתוב (כג-א): "ויאמר בלעם אל

נמצינו למדים ממאמר נשגב זה, תחבולות המלחמה שניהלו בלק מלך מואב ובלעם הרשע כנגד ישראל, במה שאמר בלעם להקב"ה "לא נאה לך שתהא נעבד משבעים אומות ולא מאומה אחת". כלומר, מה אתה צריך את ישראל שהם רק גוי אחד בארץ עם קשה עורף, וכבר נכשלו במדבר בכמה חטאים קשים, בראשם חטא העגל שרצה בלעם להזכיר, כמו שכתוב בפרשתנו (כד-א): "וישת אל המדבר פניו". ופירש רש"י כתרגומו, כמו שפירש תרגום אונקלוס: "וְשׂוּי לְקַבֵּל עֲנָא דְעַבְדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבָּרָא אַפּוּחִי", אם כן הלא טוב יותר שתעזוב אותם לנפשם ותהיה נעבד מכל שבעים אומות.

ויש להוסיף תבלין בהבנת תחבולת הרשע של בלעם הרשע, על פי מאמר המדרש (במדב"ד יד-ב): "תני (דברים לד-ג) ולא קם נביא עוד בישראל כמשה, בישראל לא קם אבל באומות העולם קם, כדי שלא יהא פתחון פה לאומות העולם לומר, אילו היה לנו נביא כמשה היינו עובדים להקב"ה. ואיזה נביא היה להם כמשה, זה בלעם בן בעור".

מעתה ירווח לנו להבין ההתחכמות של בלעם הרשע, שבא בטענה לפני הקב"ה, הלא הטעם שנתת לי כח נבואה בדומה למשה רבינו, הוא "כדי שלא יהא פתחון פה לאומות העולם לומר, אילו היה לנו נביא כמשה היינו עובדים להקב"ה", ובכן הנני רוצה להשתמש בכח נבואתי להחזיר את כל האומות בתשובה, שיקבלו את מלכותך ויעבדו רק אותך, ואם כן מה לך להחזיק ולתמוך בבני ישראל שהם רק אומה אחת קשה עורף, "לא נאה לך שתהא נעבד משבעים אומות ולא מאומה אחת".

אולם הקב"ה היודע כל תעלומות לב, ידע מעלתם של ישראל שכל חפצם ורצונם הוא לעבוד את הקב"ה בכל לב ונפש, ואף אם נכשלו הרי זה רק באשמת הערב רב שהחטיאו את ישראל, ולעומת זה ידע גם כן כי בלעם הרשע וכל שבעים האומות

מלך מואב ובין דוד המלך שיצא ממנו, על פי מה שכתב הרמב"ם כי אחד מהמקורות שצריך להאמין באמונה שלימה בביאת מלך המשיח מזרעו של דוד המלך הוא בפרשתנו, כמו שכתב בענין זה דברים חוצבי להבות אש קודש (הלכות מלכים פ"א ה"א):

"המלך המשיח עתיד לעמוד ולהחזיר מלכות דוד ליושנה לממשלה הראשונה, ובונה המקדש ומקבץ נדחי ישראל... וכל מי שאינו מאמין בו, או מי שאינו מחכה לביאתו, לא בשאר נביאים בלבד הוא כופר, אלא בתורה ובמשה רבינו, שהרי התורה העידה עליו שנאמר (דברים לד-ג) ושב ה' אלקיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך וגו', אם יהיה נדחך בקצה השמים וגו' והביאך ה', ואלו הדברים המפורשים בתורה הם כוללים כל הדברים שנאמרו על ידי כל הנביאים.

אף בפרשת בלעם נאמר, ושם ניבא בשני המשיחים, במשיח הראשון שהוא דוד הושיע את ישראל מיד צריהם, ובמשיח האחרון שעומד מבניו שמושיע את ישראל באחרונה, ושם הוא אומר (במדבר כד-י) אראנו ולא עתה זה דוד, אשורנו ולא קרוב זה מלך המשיח, דרך כוכב מיעקב זה דוד, וקם שבט מישראל זה מלך המשיח, ומחץ פאתי מואב זה דוד... וקרקק כל בני שת זה המלך המשיח... והיה אדום ירשה זה דוד... והיה ירשה וגו' זה המלך המשיח, שנאמר (עובדיה א-כא) ועלו מושיעים בהר ציון וגו'".

אלא שעתה מוטלת עלינו חובת הביאור, מה ראה הקב"ה על ככה לגלות לנו על האמונה בביאת מלך המשיח דוקא בפרשה זו, בין כל הנבואות שכפה הקב"ה על בלעם הרשע.

בלעם הרשע רצה לקרב את הגאולה על ידי שיקרב את שבעים האומות להאמין בה'

כדי לבאר כל זה אשא עיני אל ההרים, להתבונן במאמר חכמינו ז"ל במדרש (במדב"ד כ-ח), השופך אור חדש על כל הפרשה, בהבנת עצתם הרעה של בלק ובלעם, על פי מה שמבאר המדרש הטעם שביקש בלעם מבלק, בכל מקום שהלך לקלל את ישראל, לבנות לו שבעה מזבחות:

"ולמה שבעה מזבחות, כנגד שבעה מזבחות שבנו שבעה צדיקים מאדם ועד משה ונתקבלו, אדם והבל ונח אברהם יצחק ויעקב ומשה. שהיה [בלעם] אומר למה קבלת את אלו, לא בשביל עבודה שעבדו לפניך קבלתם, לא נאה לך שתהא נעבד משבעים אומות ולא מאומה אחת. השיבו רוח הקודש (משלי יז-א) טוב פת חרבה, טוב מנחה בלולה בשמן וחרבה, מבית מלא זבחי ריב, שאתה רוצה להכניס מריבה ביני ובין ישראל".

עיקר הפחד של בלק היה מיציאת הניצוץ הקדוש של דוד המלך שעתיד להיות מלך המשיח ומחץ את פאתי מואב

בלעם הרשע יעץ לבלק להקריב מ"ב קרבנות כנגד שם מ"ב, כדי לקרב על ידיהם את שבעים האומות בלי ישראל

מדרש: בלעם הרשע בא בטענה לפני הקב"ה: "לא נאה לך שתהא נעבד משבעים אומות ולא מאומה אחת"

תשובת הקב"ה: "טוב פת חריבה" של ישראל, "מבית מלא זבחי ריב, שאתה רוצה להכניס מריבה ביני וביני ישראל".

בלק בנה לי בזה שבעה מזבחות והכן לי בזה שבעה פרים ושבעה אילים, ויעש בלק כאשר דיבר בלעם ויעל בלק ובלעם פר ואיל במזבח".

לפי האמור יש לומר כי היות שכל מטרתם היתה למנוע מישראל להוציא את הניצוץ של דוד המלך ממואב, לכן צוה בלעם לבלק לבנות שבעה מזבחות כנגד דוד המלך שהוא הרועה השביעי מתוך שבעת הרועים: אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרן, יוסף, דוד, וזהו גם כן הטעם שהקריבו על שבעת המזבחות י"ד קרבנות כמספר דו"ד, כי חשבו לפעול בכך שהניצוץ של דוד המלך ישאר אצלם.

ויש להוסיף נקודה יקרה לבאר הפחד של בלק, על פי הידוע כי דוד המלך עצמו עתיד להיות מלך המשיח כמבואר בזוהר הקדוש (פרשת לך לך פב): "דוד מלכא חי לעלמין [דוד המלך חי לעולם], ואפילו ביומי מלכא משיחא איהו מלכא [ואפילו בימי מלך המשיח הוא מלך], דהא תנן [שהרי שנינו], מלכא משיחא [מלך המשיח], אי מן חייא הוא דוד שמיא [אם יהיה מן החיים, דוד שמו], ואי מן מתייא הוא דוד שמיא" [ואם יהיה מאלו שמתו ויקומו לתחיה גם כן דוד שמו]. וכן יסד רבי אלעזר הקליר בפיוט להושענא רבה (אומץ ישעך): "איש צמח שמו הוא דוד בעצמו".

מעתה יש לומר כי עיקר הפחד של בלק ממואב, לא היה רק מכך שיוציאו ישראל ממנו וממואב הניצוץ הקדוש של דוד המלך, אלא בעיקר נתיירא שאחרי שיוציאו הניצוץ של דוד המלך ממואב, הרי הוא עתיד להיות מלך המשיח שיבוא ויגאל את ישראל בגאולה העתידה, ואז ירשו ישראל גם את ג' האומות אדום עמון ומואב, ויחריבו את כל הכח של הסטרא אחרא עד שלא ישאר ממואב שריד ופליט, וכמו שהעיד בלעם הרשע עצמו בנבואתו על מלך המשיח (כד-ז): "וקם שבט מישראל ומחץ פאתי מואב".

לפי זה מבואר היטב דברי ה"צרור המור", שבקריאת מ"ב המסעות שהם כנגד שם בן מ"ב אסור להפסיק ביניהם, אלא צריך לקוראם ביחד כדי לייחד השם בן מ"ב, אשר כפי שיתבאר יש בו סגולות נפלאות להוציא יקר מזולל לברר ניצוצי קדושה מתוך הקליפות.

מ"ב מסעות במדבר להעלות ניצוצי הקדושה

בדרך המלך נלך לבאר לפי זה הטעם שנסעו ישראל במדבר מ"ב מסעות כנגד שם בן מ"ב, על פי מה שכתב ה"אור החיים" הקדוש בתחילת פרשת מסעי, כי תכלית המסעות של בני ישראל במדבר היתה להעלות ניצוצי הקדושה שנפלו בתוך כוחות הטומאה שנמצאו במדבר, אשר הכתוב מתאר אותם (דברים ח-טו): "המוליכך במדבר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אין מים". ולכן היו שוהים במקום אחד זמן קצר ובמקום אחד זמן ארוך, הכל לפי הצורך עד שהשלימו לברר את הטעון בירור, והנה הדברים בלשון קדשו:

"אכן יתבאר על פי דברי אנשי אמת שאמרו שהליכת ישראל במדבר היתה לברר ניצוצי הקדושה, שאנס איש הבליעל [הס"מ] החונה במדבר השמש, ששם קנה מקומו נחש שרף ועקרב, ודרכו שם עדת ה' להוציא בולעו מפיו, והוא הטעם שהיו ישראל חונים במקום אחד שנה, ובמקום אחר י"ב שעות, שהוא כפי מה שצריך לברר הניצוצות שישנם במקום ההוא".

נקדים עוד מה שביאר רבינו האריז"ל ב"שער הכוונות" (דרושי הלילה דרוש ה' דף נה טור ב), כי סגולת שם בן מ"ב אותיות של "אנא בכח" היא להעלות לפני ה' בירורי ניצוצי קדושה מעולם הזה. ומטעם זה תיקן האריז"ל לומר תפלת "אנא בכח" בקריאת שמע שעל המיטה אחרי שיאמר וידוי, כדי שתעלה נשמתו למעלה יחד עם כל ניצוצי הקדושה שבירר במשך היום על ידי עסק התורה וקיום המצוות והתפלות.

יומתק להוסיף מה שביאר רבינו האריז"ל ב"שער הפסוקים" (פרשת חוקת ד"ה אז ישיר ישראל) הטעם שבשם זה יש מ"ב אותיות, כי יש בו ג' פעמים י"ד אותיות בגימטריא מ"ב שהן רמז על ג' ידות, י"ד ימין שהיא מדת החסד, י"ד שמאל שהיא מדת גבורה, י"ד אמצעית שהיא במקום החזה בין שתי הידות שהיא מדת תפארת, והרי זה בא לרמז כי שם בן מ"ב אותיות הכלול מג' פעמים י"ד אותיות, מוציא בג' ידות הללו את ניצוצי הקדושה הנתונים בתוך הקליפות ומעלה אותם אל הקדושה.

הפחד של בלק בגמור מ"ב מסעות במדבר שהם כנגד שם בן מ"ב של "אנא בכח"

כעבדא קמיה מאריה אחיזנא בשולי גלימתו של ה"אגרא דכלה" להוסיף דבר נאה ומתקבל, לבאר מה גרם לפחד הגדול של בלק ממואב, שיוציאו ישראל הניצוץ הקדוש של דוד המלך שהיה טמון אצלו, על פי מה שהביא ה"מגן אברהם" (א"ח סימן תכח ס"ק ח) בשם ה"צרור המור" (פרשת מסעי), כי כשאנו קוראים בתורה בפרשת מסעי את מ"ב המסעות שנסעו ישראל במדבר אין להפסיק ביניהם בהוספת עולה לתורה, כי מ"ב המסעות הם כנגד שם בן מ"ב של "אנא בכח".

ויש לציין כי מקור הדבר שמ"ב מסעות הם כנגד שם בן מ"ב הוא ב"לקוטי תורה" לרבינו האריז"ל (שם): "הנה נזכר בכאן מ"ב מסעות, והוא שישאר יצאו ממצרים בכח שם מ"ב". וכוונתו ברורה על שם בן מ"ב אותיות שאנו מזכירים כל יום בתפלת שחרית בסדר הקרבנות בתפלת "אנא בכח" [המיוחסת לתנא האלקי רבי נחוניא בן הקנה] שיש בה מ"ב תיבות, ובראשי תיבות רמוז שם בן מ"ב אותיות, המתחלק לשבעה שמות כנגד ז' מדות וכנגד ז' ימי השבוע, והנה הם לפנינו:

אנא בכח ג'דולת ימינך ת'תיר צ'רורה
ראשי תיבות אב"ג-ית"ץ.

ק'בל ר'נת ע'מך ש'גבנו ט'הרנו נ'זרא
ראשי תיבות קר"ע-ש"ט"ן.

נ'א ג'בור ד'ורשי י'חודך כ'בבת ש'מרם
ראשי תיבות נג"ד-יכ"ש.

ב'רכם ט'הרם ר'חמי צ'דקתך ת'מיד ג'מלם
ראשי תיבות בט"ר-צ"ג.

ח'סין ק'דוש ב'רוב ט'ובך נ'הל ע'דתך
ראשי תיבות חק"ב-טנ"ע.

י'חיד ג'אה ל'עמך פ'נה ז'וכרי ק'דושתך
ראשי תיבות יג"ל-פז"ק.

ש'ועתנו ק'בל ו'שמע צ'עקתנו י'ודע ת'עלומות
ראשי תיבות שק"ו-צי"ת.

בלק הקריב מ"ב קרבנות כדי לקרב את שבעים האומות במקום ישראל

הרמז הנפלא בשם הראשון ובשם האחרון על בירורי ניצוצי קדושה מתוך הקליפות

מה נפלא להבין לפי זה הטעם שנתחכם בלק להקריב מ"ב קרבנות אלו, על ידי שחילקם בשלשה מקומות שלקח אליהם את בלעם כדי לקלל משם את ישראל, ובכל מקום אמר לו בלעם לבנות שבעה מזבחות ולהקריב על כל מזבח פר ואיל שהם ביחד י"ד קרבנות, ולפי האמור התכוונו בכך להקריב מ"ב קרבנות המחולקים לג' פעמים י"ד קרבנות, כנגד ג' ידות המעלים ניצוצי קדושה של שבעים האומות לקרבם אל הקב"ה.

מעשה יאירו עינינו להבין הפחד הגדול שנפל על בלק מלך מואב, דוקא אחרי שסיימו ישראל את מ"ב המסעות במדבר כנגד שם בן מ"ב, וזכו להעלות על ידי שם מ"ב את ניצוצי קדושה שהיו במדבר בתוך הקליפות, והנה המסע האחרון היה בערבות מואב ששם השלימו את כל מ"ב המסעות, לכן נתמלא בלק פחד גדול שבכח השם בן מ"ב המסוגל להוציא ניצוצי קדושה מתוך הקליפה ולהעלותם אל הקדושה, יצליחו ישראל להוציא ממנו את הניצוץ הקדוש של דוד המלך בלי שום מלחמה.

והנני מוסיף רמז נפלא השווה לכל נפש בשם בן מ"ב, שהוא מסוגל לברר ולהוציא ניצוצי קדושה מתוך הקליפה ולהעלותם אל הקדושה, לפי מה שביאר רבינו האריז"ל ב"פרי עץ חיים" (שער הנהגת הלימוד ד"ה עוד מצפץ), כי השם הראשון של שם בן מ"ב אבגית"ץ כולל את כל שאר ו' שמות הבאים אחריו, וכן השם האחרון שקוצי"ת כולל את כל שאר ו' שמות שקדמו לו, כי כן הוא הכלל שהראשון והאחרון כוללים את כל השאר.

אולם הקב"ה הפר את עצתם וקלקל את מחשבתם, ואדרבה דוקא על ידי מ"ב קרבנות אלו שהקריב בלק שלא לשמה, כדי להשאיר אצלו הניצוץ הקדוש של דוד המלך, נתקיים אצלו: "לעולם יעסוק אדם בתורה ומצוות שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה", ומפרש בגמרא כי בזכות קרבנות אלו שהקריב בלק שלא לשמה זכה ויצא ממנו דוד המלך.

על פי האמור ירווח לנו להבין עצתו הרעה של בלעם שיעץ לבלק להקריב מ"ב קרבנות, כי הנה ידוע שמשיח בן דוד יקרב את כל האומות לעבודת ה', כמו שכתוב (צפניה ג-ט): "כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' ולעבדו שכם אחד". וכן כתוב (ישעיה ב-ב): "והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים ונשא מגבעות ונהרו אליו כל הגוים. והלכו עמים רבים ואמרו לנו ונעלה אל הר ה' אל בית אלקי יעקב וירנו מדרכיו ונלכה באורחותיו, כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים". וכן אנו אומרים (תפלת עלינו לשבח): "וכל בני בשר יקראו בשמך להפנות אליך כל רשעי ארץ... ויקבלו כולם את עול מלכותך, ותמלוך עליהם מהרה לעולם ועד".

מעשה אמינא בדחילו ורחימו כי התנא הקדוש רבי נחוניא בן הקנה רמז לנו בשם הראשון ובשם האחרון סגולה נפלאה זו, כי בשם הראשון שהוא כנגד מדת החסד תיקן להתפלל: "אנא בכח גדולת ימינך", בכח מדת החסד מימין, "תתיר צרורה", תפתח את הקדושה הצרורה וקשורה בשרשראות של ברזל בתוך הקליפות, שתזכה לצאת מתוך הקליפה ולחזור לשורשה בקדושה העליונה.

ולפי האמור הכוונה בזה, "שמתוך שלא לשמה", מתוך הפנימיות של בלק שהקריב את מ"ב הקרבנות שלא לשמה, "בא לשמה", כי הניצוץ של דוד המלך שהיה טמון אצלו, חיזק את בלק להקריב קרבנות אלו לשמה, כדי שיזכה לצאת מהקליפה של בלק על ידי רות המואביה, ואמנם בזכות הקרבה זו של מ"ב קרבנות כנגד שם מ"ב זכה ויצא ממנו דוד.

לכן נתחכם בלעם לייעץ לבלק להקריב מ"ב קרבנות כנגד שם בן מ"ב של "אנא בכח", המסוגל להוציא ניצוצי קדושה מתוך הקליפות ולהעלותם אל הקדושה, ועל ידי זה יצליחו לקרב לעבודת ה' את כל שבעים האומות שטמון בקרבם ניצוצי קדושה שנפלו בתוך הקליפה, ושוב לא יהיה צורך להוציא הניצוץ הקדוש של דוד המלך מבלק, שהרי בלק עצמו בכח הניצוץ של מלך המשיח שבקרבו יקרב את שבעים האומות לעבודת הקב"ה כמו שיהיה בביאת המשיח, ועל כך אמר בלעם הרשע להקב"ה "לא נאה לך שתהא נעבד משבעים אומות ולא מאומה אחת".

וכן רמז בסיום התפלה בשם האחרון: "שועתנו קבל ושמע צעקתנו יודע תעלומות", והביאור בזה על פי מה שכתוב (קהלת ד-א): "ושבתי אני ואראה את כל העשוקים אשר נעשים תחת השמש והנה דמעת העשוקים ואין להם מנחם". וביאר האריז"ל ב"ספר הליקוטים" (שם) הכוונה בזה על הדמעות של ניצוצי הקדושה שנפלו בתוך הקליפה, ואין להם מנחם כי כל חפצם הוא לצאת מתוך הקליפה אל הקדושה.

מעשה ירווח לנו להבין הטעם שלימד אותנו הקב"ה על האמונה במשיח בן דוד בנבואתו של בלעם הרשע, כי היות שבלק ובלעם רצו למנוע התגלות הניצוץ הקדוש של דוד המלך שעתיד להיות מלך המשיח, על ידי השקר שהם עצמם יקרבו את שבעים האומות להקב"ה, לכן כפה הקב"ה על בלעם הרשע להתנבא כמו שדרש הרמב"ם: "אראנו ולא עתה, זה דוד, אשורנו ולא קרוב, זה מלך המשיח", כי אמנם "אראנו" לדוד המלך, אבל "ולא עתה" כשהוא עדיין חבוש אצל בלק, ואמנם "אשורנו" למלך המשיח, אבל "ולא קרוב", כי הגאולה תבוא בעתה ובזמנה רק על ידי מלך המשיח עצמו במהרה בימינו אמן.

מעשה נראה שעל דמעת העשוקים של ניצוצי הקדושה שנפלו בתוך הקליפה רמז רבי נחוניא בן הקנה בשם האחרון: "שועתנו קבל ושמע צעקתנו יודע תעלומות", כי רק הקב"ה שידוע כל תעלומות שומע את צעקתם, ואנו מתפללים שיענה הקב"ה לצעקתם להוציאם מתוך הקליפות, והרי זה מתקשר להפליא עם השם הראשון בבחינת נעוץ סופו בתחילתו "אנא בכח גדולת ימינך תתיר צרורה", שיפתח הקב"ה את צרור הקשר של הקליפות, כדי לשחרר את ניצוצי קדושה מתוך חשכת הקליפה לאור גדול של הקדושה.

תודתנו וברכתנו נתונות לאלו שנדבו את הוצאת הגליון לזיכוי אחינו בני ישראל

משפחת מהדב הי"ו - לעילוי נשמת
אמם האשה החשובה מרת לאה בת וירג'ני ע"ה

הרה"ח ר' יצחק פורסטר וב"ב הי"ו
לעילוי נשמת נכדם הילד יהודה (לייבי) ע"ה בן ר' נחמן ני"ו

להורדת המאמרים shvilei.com
לקבלת המאמרים באימייל: mamarim@shvileipinchas.com